ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 11ης Ιουλίου 2017

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ιταλίας για το 2017 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ιταλίας για το 2017

(2017/C 261/11)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ([1]), και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ([2]), και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 16 Νοεμβρίου 2016 η Επιτροπή εξέδωσε την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 16 Νοεμβρίου 2016, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή εξέδωσε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Ιταλία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 9-10 Μαρτίου 2017. Στις 21 Μαρτίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ») ([3]).

(2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Ιταλία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αντικατοπτρίζεται στις κατωτέρω συστάσεις 1 έως 4.

(3) Η έκθεση χώρας του 2017 για την Ιταλία δημοσιεύτηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Ιταλίας όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 12 Ιουλίου 2016, η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις ανά χώρα που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Ιταλίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν επίσης στις 22 Φεβρουαρίου 2017. Από την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η

([1]) ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.
([3]) ΕΕ C 92 της 24.3.2017, σ. 1.

Ιταλία παρουσιάζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Το υψηλό δημόσιο χρέος και η παρατεταμένη υποτονική δυναμική της παραγωγικότητας συνεπάγονται κινδύνους, με διασυνοριακό αντίκτυπο, σε ένα πλαίσιο υψηλού ποσοστού μη εξυπηρετούμενων δανείων και ανεργίας. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ανάγκη λήψης μέτρων για τον περιορισμό του κινδύνου δυσμενών επιπτώσεων στην ιταλική οικονομία και, δεδομένου του μεγέθους της και του διασυνοριακού της ενδιαφέροντος, στην οικονομική και νομισματική ένωση.

(4) Στις 27 Απριλίου 2017, η Ιταλία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως. Το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ιταλίας για το 2017 περιλαμβάνει τόσο βραχυπρόθεσμες όσο και μεσοπρόθεσμες δεσμεύσεις. Βραχυπρόθεσμα, έχουν προγραμματιστεί η τελική θέσπιση της εκκρεμούσας νομοθεσίας για τον ανταγωνισμό και τη μεταρρύθμιση της ποινικής δικονομίας και των διατάξεων περί παραγραφής, η εφαρμογή του νόμου για την καταπολέμηση της φτώχειας, καθώς και μέτρων που αφορούν τις διαπραγματεύσεις σε επίπεδο επιχειρήσεων, τη μετατόπιση της φορολογίας και τις ιδιωτικοποιήσεις. Μεσοπρόθεσμα, μέτρα που αφορούν τα δημόσια οικονομικά, τη φορολογία, την αγορά εργασίας, το τραπεζικό και πιστωτικό σύστημα, τον ανταγωνισμό, τη δημόσια διοίκηση και τη δικαιοσύνη, και τις επενδύσεις. Το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017 καλύπτει επίσης τις προκλήσεις που προσδιορίζονται στην έκθεση του 2017 για τη χώρα και στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ, μεταξύ των οποίων και την ανάγκη για επανεκκίνηση των επενδύσεων και διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Αν υλοποιηθούν πλήρως εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων, τα εν λόγω μέτρα θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών της Ιταλίας και στην εφαρμογή των συστάσεων ανά χώρα. Βάσει της αξιολόγησης των δεσμεύσεων πολιτικής που έχει αναλάβει η Ιταλία, η Επιτροπή επιβεβαιώνει την προηγούμενη εκτίμησή της ότι στο παρόν στάδιο δεν απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1174/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]). Η εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων πολιτικής θα παρακολουθείται εκ του σύνεγγυς με ειδική παρακολούθηση.

(5) Οι σχετικές συστάσεις ανά χώρα ελήφθησαν υπόψη στον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]), όταν είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις στην οικεία συμφωνία εταιρικής σχέσης και στα σχετικά προγράμματα. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το πώς θα μπορούσε να κάνει χρήση της διάταξης αυτής σε κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με την υγιή οικονομική διακυβέρνηση.

(6) Επί του παρόντος η Ιταλία υπάγεται στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 η κυβέρνηση σχεδιάζει βελτίωση του ονομαστικού ελλείμματος από 2,4 % του ΑΕΠ το 2016 σε 2,1 % το 2017 και 1,2 % το 2018 και σε γενικές γραμμές ισοσκελισμένη δημοσιονομική θέση έως το 2019. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος, με τη μορφή ισοσκελισμένης δημοσιονομικής θέσης σε διαρθρωτικούς όρους, έχει προγραμματιστεί να επιτευχθεί έως το 2019 και να διατηρηθεί το 2020, ενώ το εκ νέου υπολογισθέν ([3]) διαρθρωτικό ισοζύγιο δίνει ως αποτέλεσμα ένα μικρό διαρθρωτικό έλλειμμα (0,3 % του ΑΕΠ) και για τα δύο έτη. Μετά την περαιτέρω αύξησή του το 2016 (σε 132,6 % του ΑΕΠ, από 132,1 % το 2015), ο δείκτης δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 να σταθεροποιηθεί γενικά το 2017 και στη συνέχεια να μειωθεί από το 2018, φθάνοντας το 125,7 % το 2020. Η αβεβαιότητα σχετικά με τη σύνθεση και την υλοποίηση της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής στρατηγικής του προγράμματος σταθερότητας για το 2017 συνεπάγεται κινδύνους δυσμενών εξελίξεων τόσο για τις προβλέψεις για την ανάπτυξη όσο και για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. Συγκεκριμένα, οι εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2017 προβλέπουν πραγματική αύξηση του ΑΕΠ για το 2018 σχεδόν ίδιας τάξης με εκείνη του προγράμματος σταθερότητας για το 2017, παρά το σημαντικά υψηλότερο έλλειμμα. Πράγματι, οι προβλέψεις της Επιτροπής δεν περιλαμβάνουν την αύξηση του ΦΠΑ (0,9 % του ΑΕΠ) που νομοθετήθηκε ως «ρήτρα διασφάλισης» για την επίτευξη των στόχων του προϋπολογισμού το 2018, και λόγω του ότι το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 επιβεβαιώνει την πρόθεση να μην ενεργοποιηθεί η εν λόγω αύξηση χωρίς να δοθούν λεπτομερή στοιχεία σχετικά με εναλλακτικά αντισταθμιστικά μέτρα. Επιπλέον, το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 εκφράζει την πρόθεση για εξεύρεση επιπλέον περιθωρίου για μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1174/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με κατασταλτικά μέτρα για τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών στην ευρωζώνη (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 8).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

([3]) Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο, μη συνυπολογιζομένων έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων, όπως υπολογίσθηκε εκ νέου από την Επιτροπή με χρησιμοποίηση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας.

(7) Το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 αναφέρει ότι οι συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις της έκτακτης εισροής προσφύγων και των μέτρων ασφαλείας που ελήφθησαν το 2016 και το 2017 είναι σημαντικές και παρέχει επαρκή στοιχεία για την έκταση και τη φύση αυτών των πρόσθετων δημοσιονομικών δαπανών. Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι επιλέξιμες πρόσθετες δαπάνες ανήλθαν το 2016 σε 0,06 % του ΑΕΠ για την έκτακτη εισροή προσφύγων και σε 0,06 % του ΑΕΠ για τα μέτρα ασφαλείας. Για το 2017, οι επιλέξιμες δαπάνες που συνδέονται με την έκτακτη εισροή προσφύγων εκτιμάται σύμφωνα με προκαταρκτικούς υπολογισμούς ότι ανέρχονται περίπου σε 0,16 % του ΑΕΠ ([1]). Επιπλέον, οι ιταλικές αρχές επικαλέστηκαν τη ρήτρα ασυνήθων περιστάσεων το 2017 λόγω της έκτακτης σεισμικής δραστηριότητας. Οι επιλέξιμες δαπάνες που συνδέονται με την έκτακτη σεισμική δραστηριότητα εκτιμάται σύμφωνα με προκαταρκτικούς υπολογισμούς ότι ανέρχονται περίπου σε 0,18 % του ΑΕΠ το 2017 ([2]). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 1 και του άρθρου 6 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97, επιτρέπεται η ανάληψη των εν λόγω πρόσθετων δαπανών, δεδομένου ότι η εισροή προσφύγων, η σοβαρότητα της τρομοκρατικής απειλής, καθώς και η έκτακτη σεισμική δραστηριότητα είναι ασυνήθεις περιστάσεις, ο αντίκτυπός τους στα δημόσια οικονομικά της Ιταλίας είναι σημαντικός και η βιωσιμότητα δεν διακυβεύεται αν επιτραπεί προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου. Ως εκ τούτου, η απαιτούμενη προσαρμογή προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου για το 2016 έχει μειωθεί κατά 0,12 % του ΑΕΠ, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι πρόσθετες δαπάνες που αφορούν τους πρόσφυγες και τα μέτρα ασφαλείας. Για το 2017 η τελική αξιολόγηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα επιλέξιμα ποσά, θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2018 βάσει των καταγεγραμμένων στοιχείων που θα παρασχεθούν από τις ιταλικές αρχές.

(8) Για το 2016 εγκρίθηκε για την Ιταλία προσωρινή απόκλιση κατά 0,5 % του ΑΕΠ από την απαιτούμενη πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη μείζονες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με θετικές επιπτώσεις στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και ένα επιπλέον 0,25 % του ΑΕΠ προκειμένου να ληφθούν υπόψη εθνικές δαπάνες για επενδύσεις σε έργα που συγχρηματοδοτούνται από την Ένωση. Όσον αφορά τη ρήτρα επενδύσεων, η αύξηση των δημόσιων επενδύσεων συνιστά ένα από τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Τα απολογιστικά στοιχεία για το 2016 έδειξαν μείωση των δημόσιων επενδύσεων το 2016 σε σύγκριση με το 2015 (κατά 1,6 δισεκατ. ευρώ). Ωστόσο, το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι υπάρχουν ειδικοί παράγοντες που περιόρισαν τις δημόσιες επενδύσεις κατά το προηγούμενο έτος. Ένας από τους παράγοντες αυτούς ήταν η αβεβαιότητα που συνδέεται με τη μετάβαση στον νέο κώδικα δημόσιων προμηθειών και συμβάσεων παραχώρησης, ο οποίος αναθεωρήθηκε σύμφωνα με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για το 2016. Επιπλέον, ακόμη σημαντικότερο είναι το γεγονός ότι το 2016 σημειώθηκε απότομη πτώση των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από τα ταμεία της Ένωσης ως αποτέλεσμα της έναρξης της νέας περιόδου προγραμματισμού, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις αυξήθηκαν οριακά (κατά 1,1 δισεκατ. ευρώ). Ως εκ τούτου, εφόσον οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις αυξήθηκαν το 2016 και οι δαπάνες που συνδέονται με τη ρήτρα επενδύσεων δεν τις αναπλήρωσαν, μπορεί να εγκριθεί για την Ιταλία προσωρινή απόκλιση κατά 0,21 % του ΑΕΠ σε σχέση με τη ρήτρα επενδύσεων, η οποία αντιστοιχεί στις εθνικές δαπάνες που είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση όπως αναφέρεται στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017. Λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική πρόσθετη ευελιξία βάσει της ρήτρας ασυνήθων περιστάσεων, της ρήτρας διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και της ρήτρας επενδύσεων, που ανέρχεται σε 0,83 % του ΑΕΠ, οι εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2017 επισημαίνουν ότι υπάρχει κάποια απόκλιση από τη συνιστώμενη πορεία προσαρμογής το 2016 προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου στόχου.

(9) Στις 12 Ιουλίου 2016 το Συμβούλιο συνέστησε στην Ιταλία να επιτύχει ετήσια δημοσιονομική προσαρμογή το 2017 που να ισούται ή να υπερβαίνει το 0,6 % του ΑΕΠ προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2017, υπάρχει κίνδυνος να σημειωθεί σημαντική απόκλιση από τη συνιστώμενη δημοσιονομική προσαρμογή το 2017 προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, καθώς και για το 2016 και το 2017 συνολικά. Το ανωτέρω συμπέρασμα θα μπορούσε, ωστόσο, να μεταβληθεί και να αναφέρεται πλέον σε κίνδυνο κάποιας απόκλισης, εάν το προσωρινό ποσοστό, το οποίο έγινε δεκτό στο πλαίσιο της ρήτρας ασυνήθων περιστάσεων που συνδέονται με την έκτακτη εισροή προσφύγων και με το προληπτικό σχέδιο επενδύσεων για την προστασία της εθνικής επικράτειας έναντι σεισμικών κινδύνων (που σύμφωνα με προκαταρκτικούς υπολογισμούς ανέρχεται συνολικά σε 0,34 % του ΑΕΠ) αφαιρεθεί από την απαιτούμενη τιμή αναφοράς το 2017.

(10) Το 2018 με βάση τη δημοσιονομική κατάσταση, και ιδίως τα επίπεδα χρέους της χώρας, αναμένεται περαιτέρω προσαρμογή της Ιταλίας προς την κατεύθυνση της επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου της για ισοσκελισμένη δημοσιονομική θέση σε διαρθρωτικούς όρους. Σύμφωνα με τον από κοινού συμφωνηθέντα πίνακα προσαρμογής στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η εν λόγω προσαρμογή μεταφράζεται σε απαίτηση για ονομαστικό ρυθμό μείωσης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών τουλάχιστον κατά 0,2 % το 2018. Θα αντιστοιχεί σε ετήσια

([1]) Το εν λόγω ποσό βασίζεται στις εκτιμώμενες συνολικές δημοσιονομικές δαπάνες στο πλαίσιο του προγράμματος σταθερότητας για το 2017, οι οποίες ανέρχονται σε 0,25 % του ΑΕΠ και από τις οποίες αφαιρούνται οι προσωρινές αποκλίσεις της τάξης του 0,03 % του ΑΕΠ και 0,06 % που εγκρίθηκαν το 2015 και 2016 αντιστοίχως. Στη γνωμοδότησή της σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ιταλίας για το 2017, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι είναι πρόθυμη να εξετάσει πρόσθετη απόκλιση λόγω της αμείωτης έκτακτης εισροής προσφύγων στην Ιταλία, και υπό το πρίσμα των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου 2016, στα οποία αναγνωρίζεται η «σημαντική συνεισφορά, μεταξύ άλλων οικονομικού χαρακτήρα, από τα κράτη μέλη της πρώτης γραμμής, τα τελευταία χρόνια».

([2]) Στη γνωμοδότησή της για το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ιταλίας για το 2017, η Επιτροπή θεώρησε ότι οι δαπάνες που προορίζονται για τη διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και το προληπτικό σχέδιο επενδύσεων για την προστασία της εθνικής επικράτειας έναντι σεισμικών κινδύνων θα μπορούσαν να θεωρηθούν δαπάνες ολοκληρωμένου χαρακτήρα. Για τα επόμενα έτη, στους πόρους που προορίζονται για τον σκοπό αυτό, μόνο θετικές μικρής κλίμακας αλλαγές θα θεωρούνται επιλέξιμες για περαιτέρω πιθανές προσωρινές αποκλίσεις.

διαρθρωτική προσαρμογή της τάξης τουλάχιστον του 0,6 % του ΑΕΠ. Σε περίπτωση μη αλλαγής των πολιτικών, υπάρχει κίνδυνος σημαντικής απόκλισης από την απαίτηση αυτή το 2018. Εκ πρώτης όψεως, δεν προβλέπεται συμμόρφωση της Ιταλίας με τον κανόνα για το χρέος το 2017 και το 2018. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Ιταλία πρέπει να είναι έτοιμη να λάβει περαιτέρω μέτρα για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση το 2017 και ότι το 2018 θα χρειαστούν περαιτέρω μέτρα για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Ωστόσο, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97, η αξιολόγηση των δημοσιονομικών προγραμμάτων και των αποτελεσμάτων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το δημοσιονομικό ισοζύγιο του κράτους μέλους υπό το πρίσμα των κυκλικών συνθηκών. Όπως υπενθυμίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2017 που συνοδεύει τις εν λόγω συστάσεις ανά χώρα, η αξιολόγηση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος του 2018 και η επακόλουθη αξιολόγηση των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων του 2018 θα πρέπει να λάβουν δεόντως υπόψη τον στόχο να επιτευχθεί δημοσιονομικός προσανατολισμός που να συμβάλλει στην ενίσχυση της εν εξελίξει ανάκαμψης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών της Ιταλίας. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο σημειώνει ότι η Επιτροπή προτίθεται να διενεργήσει συνολική αξιολόγηση σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97, ιδίως με βάση την κυκλική κατάσταση της Ιταλίας.

(11) Εξ αιτίας της εκ πρώτης όψεως μη συμμόρφωσης της Ιταλίας με τον κανόνα για το χρέος το 2015, στις 22 Φεβρουαρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, στην οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «εάν τα πρόσθετα διαρθρωτικά μέτρα, ύψους τουλάχιστον 0,2 % του ΑΕΠ, τα οποία η κυβέρνηση δεσμεύτηκε να εγκρίνει το αργότερο τον Απρίλιο του 2017 δεν έχουν θεσπιστεί με αξιόπιστο τρόπο μέχρι αυτή την ημερομηνία ώστε να μειωθεί το κενό όσον αφορά τη σε γενικές γραμμές συμμόρφωση με το προληπτικό σκέλος το 2017 (και συνεπώς το 2016), η παρούσα ανάλυση υποδεικνύει ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι αυτή τη στιγμή δεν τηρείται το κριτήριο του χρέους όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97. Ωστόσο, η απόφαση για το αν θα προταθεί η έναρξη διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος θα ληφθεί μόνο βάσει των εαρινών προβλέψεων της Επιτροπής για το 2017, αφού ληφθούν υπόψη τα απολογιστικά στοιχεία για το 2016 καθώς και η υλοποίηση των δημοσιονομικών δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι ιταλικές αρχές τον Φεβρουάριο του 2017.» Τον Απρίλιο του 2017, η κυβέρνηση ενέκρινε τα απαιτούμενα πρόσθετα μέτρα εξυγίανσης. Συνεπώς, κρίνεται ότι δεν είναι αναγκαία η λήψη περαιτέρω μέτρων επί του παρόντος για τη συμμόρφωση με το κριτήριο του χρέους το 2015. Η Επιτροπή θα επανεκτιμήσει τη συμμόρφωση της Ιταλίας με το κριτήριο του χρέους το φθινόπωρο του 2017, με βάση τα κοινοποιηθέντα στοιχεία για το 2016 και τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2017, στις οποίες θα ενσωματωθούν νέες πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού το 2017 και τα υφιστάμενα δημοσιονομικά προγράμματα για το 2018.

(12) Ο υψηλός δείκτης δημόσιου χρέους της Ιταλίας αναμένεται να σταθεροποιηθεί, αλλά όχι να μειωθεί, λόγω της επιδείνωσης του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου και των τρεχουσών μακροοικονομικών συνθηκών. Σε ποσοστό μεγαλύτερο από 130 % του ΑΕΠ, αυτό συνεπάγεται ότι σημαντικοί πόροι προορίζονται για την κάλυψη του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους, εις βάρος κονδυλίων που προωθούν περισσότερο την ανάπτυξη, όπως για την εκπαίδευση, την καινοτομία και τις υποδομές.

(13) Το φορολογικό σύστημα της Ιταλίας δεν ευνοεί την οικονομική ανάπτυξη και την αποτελεσματικότητα για διάφορους λόγους. Παρά την πρόσφατη ελαφρά μείωση, η φορολογική επιβάρυνση που αντιστοιχεί στους συντελεστές παραγωγής εξακολουθεί να βρίσκεται μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση. Υπάρχει περιθώριο για μετάβαση σε φόρους λιγότερο επιζήμιους για την ανάπτυξη, με ουδέτερο από δημοσιονομική άποψη τρόπο. Ο φόρος πρώτης κατοικίας καταργήθηκε το 2015, γεγονός που προκάλεσε οπισθοδρόμηση στη διαδικασία καθιέρωσης μιας αποτελεσματικότερης φορολογικής δομής. Παρά το γεγονός ότι αποτελεί απαίτηση της εθνικής νομοθεσίας σε ετήσια βάση, η από μακρού αναμενόμενη αναθεώρηση των φορολογικών δαπανών, ιδίως όσον αφορά τους μειωμένους συντελεστές του φόρου προστιθέμενης αξίας, αναβλήθηκε και πάλι. Η μεταρρύθμιση των παρωχημένων κτηματολογικών αξιών με στόχο την προσαρμογή τους στις τρέχουσες αξίες της αγοράς εκκρεμεί ακόμη. Τα χαμηλά επίπεδα φορολογικής συμμόρφωσης και η πολυπλοκότητα του φορολογικού κώδικα αυξάνουν τα βάρη που αναλογούν σε φορολογικά συνεπείς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Πρόσφατα μέτρα, όπως η υποχρεωτική ηλεκτρονική τιμολόγηση και ο διαχωρισμός των πληρωμών για τις αγορές που γίνονται από κυβερνητικούς φορείς, κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, η ηλεκτρονική τιμολόγηση δεν είναι υποχρεωτική για συναλλαγές στον ιδιωτικό τομέα και πρόσφατα έγινε αύξηση των ορίων που έχουν τεθεί στη χρήση μετρητών, με αποτέλεσμα η χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών να παραμένει αρκετά κάτω από τον μέσο όρο της Ένωσης, γεγονός το οποίο λειτουργεί εις βάρος της φορολογικής συμμόρφωσης.

(14) Όσον αφορά τη διαδικασία του προϋπολογισμού, εγκρίθηκε συνολική μεταρρύθμισή της το 2016. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την υλοποίηση της μεταρρύθμισης, στο πλαίσιο της οποίας η επανεξέταση των δαπανών καθίσταται αναπόσπαστο στοιχείο της διαδικασίας κατάρτισης προϋπολογισμού.

(15) Οι συνθήκες οι οποίες διαμορφώνουν το πλαίσιο που επικρατεί στην Ιταλία, η δημόσια διοίκηση και το επιχειρηματικό περιβάλλον εξακολουθούν να επηρεάζονται από ορισμένες διαρθρωτικές ανεπάρκειες. Οι ανεπάρκειες αυτές εξακολουθούν να επιβραδύνουν την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων, να αποθαρρύνουν τις επενδύσεις, να προκαλούν αβεβαιότητα και να δημιουργούν ευκαιρίες για προσοδοθηρία. Οι μεταρρυθμίσεις του συστήματος απονομής δικαιοσύνης σε αστικές υποθέσεις που έχουν εγκριθεί κατά τα τελευταία έτη με στόχο την αύξηση της αποδοτικότητας του δικαστικού συστήματος, τη βελτίωση της διαχείρισης των υποθέσεων και την εξασφάλιση της δικονομικής πειθαρχίας έχουν μόλις αρχίσει να εμφανίζουν αποτελέσματα με αργούς ρυθμούς. Η διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών σε αστικές υποθέσεις εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πρόκληση. Παρότι τόσο ο χρόνος εκδίκασης όσο και η συσσώρευση εκκρεμών αστικών και

εμπορικών αγωγών στο δικαστικό σύστημα λόγω καθυστερήσεων σημειώνουν ελαφρά μείωση στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, εξακολουθούν να βρίσκονται στα υψηλότερα επίπεδα στην Ένωση σε όλες τις βαθμίδες. Η προγραμματισμένη μεταρρύθμιση των αστικών διαδικασιών οδηγεί στη διαμόρφωση πιο αυστηρών κριτηρίων σχετικά με το παραδεκτό των εφέσεων και σε απλούστευση των αστικών διαδικασιών σε όλες τις βαθμίδες και παράλληλα αποτρέπει την κατάθεση καταχρηστικών αγωγών.

(16) Πολλοί δείκτες επιβεβαιώνουν ότι η διαφθορά συνεχίζει να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα στην Ιταλία, παρά τις μεταρρυθμίσεις που έχουν εγκριθεί μέχρι στιγμής. Η πολυαναμενόμενη μεταρρύθμιση των διατάξεων για την παραγραφή με στόχο την εντατικοποίηση των ενεργειών για την καταπολέμηση της διαφθοράς εκκρεμεί από το 2014. Οι διατάξεις για την παραγραφή, στην ισχύουσα μορφή τους, οδηγούν στην παραγραφή υψηλού ποσοστού υποθέσεων για τις οποίες έχουν προηγουμένως εκδοθεί καταδικαστικές αποφάσεις από πρωτοβάθμια δικαστήρια. Επιπλέον, η εθνική αρχή για την καταπολέμηση της διαφθοράς διαθέτει περιορισμένους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για την άσκηση του έργου της και το πλαίσιο πρόληψης παραμένει κατακερματισμένο.

(17) Το 2015 εγκρίθηκε ολοκληρωμένος εξουσιοδοτικός νόμος για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης. Ο εν λόγω νόμος προσφέρει τη δυνατότητα να βελτιωθεί η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης. Ωστόσο, μετά την απόφαση του συνταγματικού δικαστηρίου τον Νοέμβριο του 2016 η οποία κήρυξε αντισυνταγματική τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για την έκδοση ορισμένων εκτελεστικών νομοθετικών διαταγμάτων, η υλοποίηση βασικών τμημάτων της μεταρρύθμισης εξακολουθεί να εκκρεμεί. Ειδικότερα, η απόφαση αφορά τρεις βασικούς τομείς της μεταρρύθμισης: τις τοπικές δημόσιες υπηρεσίες, την απασχόληση στο δημόσιο τομέα, και τις επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας. Νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες είναι πλέον αναγκαίες για τη μεταρρύθμιση των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών και της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα σε επίπεδο διοίκησης, καθώς η προθεσμία για την έκδοση των διαταγμάτων έληξε στα τέλη Νοεμβρίου 2016. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις κρατικής ιδιοκτησίας, το διάταγμα που εκδόθηκε πριν από την απόφαση πρέπει να τροποποιηθεί. Η μεταρρύθμιση έχει ως στόχο τη μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων κρατικής ιδιοκτησίας, τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους και τη διασφάλιση της λειτουργίας τους εντός του πλαισίου των κανόνων που ισχύουν και για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Η εφαρμογή των προβλεπόμενων ιδιωτικοποιήσεων θα συνέβαλε επίσης στον εξορθολογισμό των επιχειρήσεων κρατικής ιδιοκτησίας.

(18) Οι συνθήκες που διαμορφώνουν το πλαίσιο για τον ανταγωνισμό επίσης παραμένουν δυσμενείς. Ειδικότερα, ο ετήσιος νόμος περί ανταγωνισμού του 2015 δεν έχει ακόμη εκδοθεί. Εξακολουθούν να υπάρχουν επίμονα εμπόδια για τον ανταγωνισμό σε ορισμένους τομείς, όπως, για παράδειγμα, στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, στις συμβάσεις παραχώρησης, στις δημόσιες προμήθειες και στο σύστημα αδειών, καθώς και στις τοπικές δημόσιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών. Συγκεκριμένα, η πρόοδος στην προώθηση της αποτελεσματικής, διαφανούς και ανταγωνιστικής λειτουργίας της αγοράς στον τομέα των δημόσιων μεταφορών, κυρίως των σιδηροδρομικών μεταφορών που λειτουργούν βάσει συμβάσεων κρατικής παραχώρησης, εξακολουθεί να είναι πολύ περιορισμένη. Σύμφωνα με νέο δείκτη της Επιτροπής, το επίπεδο των περιορισμών στην Ιταλία είναι υψηλότερο από τον σταθμισμένο μέσο όρο στην Ένωση για τα περισσότερα επαγγέλματα που αναλύθηκαν. Στο πλαίσιο δέσμης μέτρων για την αντιμετώπιση των εμποδίων στις αγορές υπηρεσιών, τον Ιανουάριο του 2017 η Επιτροπή εξέδωσε ειδικές κατευθυντήριες γραμμές ανά επάγγελμα για την αντιμετώπιση του ζητήματος σε ανακοίνωσή της σχετικά με συστάσεις μεταρρύθμισης για την κανονιστική ρύθμιση των επαγγελματικών υπηρεσιών.

(19) Ο μεγάλος αριθμός μη εξυπηρετούμενων δανείων στον τραπεζικό τομέα εξακολουθεί να αποτελεί τροχοπέδη για την κερδοφορία των τραπεζών και την ικανότητά τους για δημιουργία κεφαλαίων από εσωτερικές πηγές. Αυτό επιβαρύνει την προσφορά πιστώσεων, ιδίως σε μικρές επιχειρήσεις. Οι πρωτοβουλίες πολιτικής που έχουν αναληφθεί μέχρι σήμερα δεν έχουν ακόμη οδηγήσει σε σημαντική μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η εποπτική καθοδήγηση σχετικά με τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε εθνικό επίπεδο παραμένει ανεπαρκής. Οι μεσαίες και μικρές τράπεζες εξακολουθούν να είναι πιο ευάλωτες από ό, τι τα μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της εταιρικής διακυβέρνησης των μεγαλύτερων αλλά και των μικρών συνεταιριστικών τραπεζών, η οποία είναι καθοριστική για την εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος. Παρά το γεγονός ότι έχουν ληφθεί μεταρρυθμιστικά μέτρα πρόσφατα, το πλαίσιο αφερεγγυότητας και αναγκαστικής εκτέλεσης εξακολουθεί να μη συμβάλλει επαρκώς στην ταχεία ρύθμιση και αναδιάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ιδίως όσον αφορά μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Το σχέδιο εξουσιοδοτικού νόμου με στόχο την αναμόρφωση και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών αφερεγγυότητας και των μέσων αναγκαστικής εκτέλεσης, το οποίο συζητείται επί του παρόντος στο κοινοβούλιο, θα μπορούσε να συμβάλει στην υπέρβαση των υφιστάμενων ανεπαρκειών και στην ανάπτυξη μιας δευτερογενούς αγοράς προβληματικών δανείων στην Ιταλία.

(20) Παρά τη σταδιακή βελτίωση στην αγορά εργασίας, με την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων, η μακροχρόνια ανεργία και η ανεργία των νέων εξακολουθούν να είναι υψηλές (6,7 % και 38 %, αντίστοιχα, το 2016), και περισσότεροι από 1,2 εκατομμύρια νέοι είναι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Παρότι η υλοποίηση των «Εγγυήσεων για τη Νεολαία» ([1]) έχει σημειώσει μεγάλη πρόοδο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες προκλήσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί μια πιο αποτελεσματική και πλήρης εφαρμογή. Το ποσοστό των δικαιούχων εγγυήσεων για τη νεολαία που εξακολουθούν να εργάζονται ή να βρίσκονται σε εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση έξι μήνες μετά από τη λήξη του προγράμματος είναι υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης. Ωστόσο, η απήχηση στον πληθυσμό-στόχο είναι ακόμη

([1]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (ΕΕ C 120 της 26.4.2013, σ. 1).

χαμηλή και οι περιφερειακές διαφορές στην υλοποίηση παραμένουν σημαντικές. Η μεταρρύθμιση των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος διακυβέρνησής της, βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο και οι υπηρεσίες απασχόλησης εξακολουθούν να είναι ανεπαρκείς, με ευρείες ανισότητες ανά περιφέρεια. Δεν υπάρχει επαρκής ανάπτυξη στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε αρνητικά αποτελέσματα στην αγορά εργασίας για ανειδίκευτους εργαζόμενους.

(21) Η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και η δυνατότητα συνεισφοράς τους στο εργατικό δυναμικό παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητες. Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών είναι ένα από τα χαμηλότερα στην Ένωση. Ορισμένα χαρακτηριστικά του συστήματος φορολογίας-παροχών εξακολουθούν να αποθαρρύνουν τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη των οικογενειών από τη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό, ενώ η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές υπηρεσίες φροντίδας (για παιδιά και ηλικιωμένους) παραμένει περιορισμένη, με ευρείες ανισότητες ανά περιφέρεια. Η διάρκεια της άδειας πατρότητας συγκαταλέγεται στις μικρότερες στην Ένωση.

(22) Οι δευτεροβάθμιες διαπραγματεύσεις δεν είναι ευρέως διαδεδομένες. Αυτό το γεγονός εμποδίζει την αποδοτική κατανομή των πόρων και την ανταπόκριση των μισθών στις τοπικές οικονομικές συνθήκες. Αυτό οφείλεται επίσης στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανόνων και πρακτικών που αφορούν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, το οποίο αφήνει περιορισμένα περιθώρια για διαπραγμάτευση σε τοπικό επίπεδο. Οι συμφωνίες που έχουν υπογραφεί από τους κοινωνικούς εταίρους από τον Ιανουάριο του 2014, με τις οποίες καθορίζονται οι διαδικασίες και τα κριτήρια για τη μέτρηση της αντιπροσωπευτικότητας των συνδικαλιστικών οργανώσεων, και με τις οποίες θα μειωθεί η αβεβαιότητα στις βιομηχανικές σχέσεις δεν έχουν εφαρμοστεί ακόμη. Έχει αποδειχθεί ότι οι φορολογικές εκπτώσεις για μισθολογικές αυξήσεις που σχετίζονται με την παραγωγικότητα δεν αποτελούν αποτελεσματικό μέσο για τη σημαντική επέκταση των δευτεροβάθμιων διαπραγματεύσεων.

(23) Το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι πολύ υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης, ιδιαίτερα για τα παιδιά και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Επίσης, υπάρχουν μεγάλες ανισότητες ανά περιφέρεια. Έχει σημειωθεί ορισμένη πρόοδος όσον αφορά την εθνική στρατηγική για την καταπολέμηση της φτώχειας. Το προσφάτως εγκριθέν καθεστώς εισοδήματος ένταξης αποτελεί θετικό βήμα προς την κατεύθυνση της θέσπισης ενός ενιαίου ολοκληρωμένου προγράμματος για την καταπολέμηση της φτώχειας. Η αποτελεσματικότητα του καθεστώτος αυτού θα εξαρτηθεί από την ορθή εφαρμογή του με την κινητοποίηση επαρκών πόρων (μεταξύ άλλων και μέσω της απλούστευσης διάφορων κοινωνικών επιδομάτων), την κατάλληλη στόχευση μέσω εισοδηματικών κριτηρίων και την κατά προτεραιότητα κατανομή σε οικογένειες με παιδιά, ενώ θα εξαρτηθεί επίσης από αποτελεσματικές επιτόπιες διαδικασίες όσον αφορά την παροχή εισοδηματικής στήριξης αλλά και ολοκληρωμένων υπηρεσιών. Στην παρούσα φάση, δεν είναι σαφές το κατά πόσο οι οικονομικοί πόροι θα είναι επαρκείς για να αντεπεξέλθει η Ιταλία στην πρόκληση με την οποία είναι αντιμέτωπη όσον αφορά τη φτώχεια. Η μέριμνα για πρόσθετους πόρους με παράλληλη τήρηση των δημοσιονομικών στόχων, ο περιορισμός του κατακερματισμού που επικρατεί στο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, ο εξορθολογισμός των κοινωνικών δαπανών και η αντιμετώπιση της προτιμησιακής προσέγγισης υπέρ του συνταξιοδοτικού τομέα παραμένουν σημαντικές προκλήσεις.

(24) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Ιταλίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2017 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς την Ιταλία κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Ιταλία αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε επίπεδο Ένωσης κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(25) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017 και η γνώμη ([1]) του αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(26) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2017 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2017. Οι συστάσεις που απηύθυνε σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1 έως 4 κατωτέρω,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ιταλία να λάβει μέτρα το 2017 και το 2018 προκειμένου:

1. Να καταβάλει ουσιαστική δημοσιονομική προσπάθεια το 2018, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να ενισχυθεί η συνεχιζόμενη ανάκαμψη και να διασφαλιστεί η διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών της Ιταλίας. Να εξασφαλίσει την έγκαιρη εφαρμογή του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων και να χρησιμοποιήσει τα έκτακτα κέρδη για να επιταχύνει τη μείωση του δείκτη χρέους

([1]) Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ. Να μετατοπίσει τη φορολογική επιβάρυνση από τους συντελεστές παραγωγής σε μορφές φορολογίας λιγότερο επιζήμιες για την ανάπτυξη με ουδέτερο από δημοσιονομική άποψη τρόπο μέσω αποφασιστικών μέτρων με στόχο τη μείωση του αριθμού και του πεδίου εφαρμογής των φορολογικών δαπανών, μέσω της μεταρρύθμισης του παρωχημένου συστήματος κτηματολογικών αξιών και μέσω της εκ νέου θέσπισης του φόρου πρώτης κατοικίας για νοικοκυριά με υψηλά εισοδήματα. Να επεκτείνει την υποχρεωτική χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και των ηλεκτρονικών πληρωμών.

2. Να μειώσει τη διάρκεια εκδίκασης των υποθέσεων στην αστική δικαιοσύνη μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης των υποθέσεων και κανόνων που διασφαλίζουν τη διαδικαστική πειθαρχία. Να εντατικοποιήσει τα μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ιδίως μέσω της αναθεώρησης των διατάξεων περί παραγραφής. Να ολοκληρώσει τις μεταρρυθμίσεις στην απασχόληση στον δημόσιο τομέα και να βελτιώσει την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων κρατικής ιδιοκτησίας. Να εκδώσει άμεσα και να εφαρμόσει τον νόμο για τον ανταγωνισμό ο οποίος βρίσκεται ακόμη σε εκκρεμότητα και να αντιμετωπίσει τους εναπομείναντες περιορισμούς στον ανταγωνισμό.

3. Να επιταχύνει τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και να εντείνει τα κίνητρα για εξυγίανση και αναδιάρθρωση των ισολογισμών, ιδίως στο τμήμα της αγοράς το οποίο περιλαμβάνει τις τράπεζες που τελούν υπό εθνική εποπτεία. Να εγκρίνει ολοκληρωμένη αναμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου για την αφερεγγυότητα και την αναγκαστική εκτέλεση.

4. Με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, να ενισχύσει το πλαίσιο των συλλογικών διαπραγματεύσεων για να καταστεί δυνατό οι συλλογικές συμβάσεις να λαμβάνουν καλύτερα υπόψη τις κατά τόπους διαφορετικές συνθήκες. Να εξασφαλίσει αποτελεσματικές ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας. Να διευκολύνει την απασχόληση για τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας. Να εξορθολογίσει τις κοινωνικές δαπάνες και να βελτιώσει τη σύνθεσή τους.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2017.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

T. TÕNISTE